

عالم زراعتده چوراق يرلردن
 ير امید فیض بکله بن انسانلر
 اونلری اولجه تطهرايچون ابدال
 معای ایلکه مجبور اولدقلری
 حالده ، عالم بشریتده هجیرات
 دماغیه نك تمامیه انکشاف
 ایدیه بیلمه سی حیات فورطنه -
 سینک یکانه توزلی یاغمورلرینه
 معروض قالماسدن ایلرو کلیر .
 نهای بشر سراپا فلاکتک
 اسیری دره . مادی بریوقلغنی دائما
 معنوی بر وارلق تعقیب ایلر .
 کدرک امحالیدیکی شوقلر و هوسلر

تزلزله
 - قارده شم « شرف کاظم » : -
 قلبه حالا چوجوقش بنگم سرسریمش ،
 بن یالکز ایلک بهارده سس ویرن بر « نی » مشم ؛
 گوزلرمک لمه سی چیلغینلق ایزلریمش ،
 گوکلرک اوگنده بن بر تهلهکه یشم !

بونلر تکمیل افسانه .. بن اویم که بیگ نسل ،
 بنم گچدیگم یولده وقفه لرله گوزوکمش .
 چوجوق دگل ، نی دگل ، تهلهکه یسه هیچ دگل
 بن ساده بر هیکم هجرانه دوداق بوکمش !
 سراد توفیق

خسرانندن نشأت ایدن رنگین کلرک قوقوسی بشقه برجهانی مست ایلیه بیلیر .

قدیمه مسین

۱۳۳۳

اورتا آسیاده تورکمن

تورکمنلرک دینی: اوغوز افسانه سنده اسکی تورکمنک دینی حقتده بعض نودلره راست
 کلینیور . کرک اسلامدن اولکی اثر و کتابه لرک، کرک بعض چینجه تاریخلرک دلالته تورکمنلرک
 مسلمان اولمازدن اولده براللهه ایناندقلرینی صراحتاً آکلپورز . لاکن بووضعیت بوتون
 تورک قوملری ایچین وارد اولمادیغنی کی تورکمنلر ایچین ده مقدر اولارق موجود دکلدی .
 تورانی عرق هنوز دولت، ایل و بودون تشکیلاتی قازانارق قوتلی جماعتلر حاله کله دن
 اول بر چوق منفرد قانلردن عبارتدی . تورکمنلرک ملی آیینلرنده راست کلینه حیوان
 اسملری توتهمیست حیاتنک بو کونه قادار دوام ایدن ایزلری دره . تورکمن قانلرینک توتهمیزم
 و ناتوریزم صفجه لرندن کچدکلری تاریخی دلیللرله قولایلقله ایضاح ایدیه بیلیر . قانلرک
 حیوان اسملری و آیینلرنده کوروله ن آیینلریم برنوع توتهمیزم بقیه سی دره .

بعضی لرینک ظن ایتدیکی کی، سامی قوملرده دینلرک قطعی شکللره بربرندن آریلدیغنی و بر دینک دیکرینی فسوخ ایتدیکی؛ حالبوکه بوتون دیکر قوملر کی تورانیلرنده دینی استحالهلرنده هر صفحه نك دیکرینه تأثیری اولدیغنی قبول اتمک دوغرو ده کلدیر. بلکه جمعیتلری، بری (اصلی normal) شکلنی محافظه ایدن، و حولان یا پامایان، دیکری ده «اصلی» شکلدن آریلارق و (اجتماعی مدوجذر Lamarée Sociale)، تابع اولان اولق اوزره ایکی به آیرمق دوغرو اولور. عربلر بو ایکنجی نوع قوملردن دره. تورکلر ایسه حولانلر ساکن و طبیعی بر انکشاف ایله اجتماعی تشکیلات سرنی تعقیب ایتدیکی ایچین، دینی انقلابلره و اجتماعی Boulverseman لره حاجت قالماشدر اونک ایچین تورکلر پیغمبرلری هر زمان انقلابچی دکل، ناصح و فیلسوف وضعیتده قالمشدر. قره سولک، ارقیل آتا، دده قورقوت بویلدیر. قره سولک اوغوزک، ارقیل «دیب یاوقوی» ک اداره سنده بویوک ایشلر کورویوردی. تا ابتدائی قانلردن بونک متوالی انکشافی نتیجه سنده میدانه کلن بوتون اجتماعی تیپلره قادر عرف و تورده نك ممثلی و حقیقی حکمی «بویوچی، سحر باز، شامان و سائر» اسملریله طانیلان دین آدمی دره. قانلرده عائله لرک موقعی اولمادیغنی ایچین عرفی تمثیل ایدن دین آدملرینک نفوذی ده قیدسزدر. قانلر انکشاف ایدرک قیللری سیتلر و سیتلر مجتمعه سی بر لشهرک ایللر میدانه کلدیکه بو نفوذده عین قوتده دوام ایدر. لاکین شاید بو انکشاف عائله لرک، ژنسلرک ایله اولارق وقوعه کایرسه او زمان فردی متغیبلرله، اجتماعی مثللر قارشیلایشیر. یامغیبلر مثللره غلبه چالارق پدرشاهی دولت تشکیلاتی توره بی کندی جریاننه اویدورر. یاخود پدر شاهی تشکیلاتنک تضیقنه قارشی عرقنک اضطرانی وجداننده دویمان بر دین آدمی، بر پیغمبر انقلابچی بر حرکتله عکس العمل اویاندیرر. اوچنجی بر شکلده ایسه، نه قانلرک قوموینونی ایلمک شکلله دوام ایدر. نه ده عائله لر توره به تغلب ایده بیلیر. بلکه ازلی اولان توره عائله لری کندی تشکیلاتنه اویدورارق بر آهنگ داخلنه قویار. بو صورتبه عائله لر مجتمعه سنک رهپسی ایله دین آدمی بو آهنگک ایچریسنده بر برینک متممی وضعیتده دره. دولتک قافاسی دین آدمی، قولی و قیلچی رئیس دره. تاریخده برنجی شکلک اک بارز مثالی اولارق «اسپارطه» بی بولویورر. راهب قراللره دها برچوق یرلرده تصادف اتمک قابلدیر. ایکنجی شکل مثالی اک بول اولان قسمدیر. اونک برنجی صفحه سنی اک آشکار شکلله ایرانده گورویورر. ایکنجی صفحه سنی سامی قوملرده، ایرانده [مزدک انقلابی]، هندده [بوددا] ده الخ «گورویورر. اوچنجی شکلک ایسه اک جانلی

مثالری جرمنلر و تورکاردر . تورکمنلرده خاقانک یانی باشنده کرک حرب کرک صالح زمانلرنده آنالرک ، خواجه لرک نه قدر مهم بر موقع صاحبی اولدقلرینی و مملکتک هر ایشنده نه درجه ده بویوک وظیفه لر ایفا ایتدکلرینی بیلیوروز . سلطان علاء الدینله مولانا ، عثمان غازی ایله ادهالی مشترکاً حکومت ایدن ایکی قوتدی . تورکمنلرده توتهمیزم صفحه سندن اولوس وبوی استملری ، اسم خاصلر ، مقدس عددلر ، موقع ، جهت و موسم اسملری اوغوز عنغنه کچمش در . اون ایکی حیوانلی تورک تقویمی ، دورت جهتک و دورت موسمک حیوانلری قویون خروس ، کویک ، دوموز ، اک مهملردن دی .

ایلك اجتماعی تصنیفلر دورتلی در . صوکره آلتیلی برتصنیف دوغدی . بونلرک ضربتدن یالکیز تورکمنلر آراسنده (۲۴) نومرولی تصنیف دوغدی . بونکله برابر اسکي توتهملر موضعی قیمتلرینی غایب ایدیور . و دوغورودن دوغورویه تورهنک عمومی سمبوللری آراسنه کیریوردی . تورکمنک وحدانیتچی دینک مؤسسسی عنغنه ده اوغوزدر . بو بویوک تورک حکمداری فاتح اولمقدن زیاده دینی انقلابله شهرت قازانان ایلك تورکمن داهیسی در . اوغوزی اسکي قلانلری ، بر برینه قاپالی اولان جماعتلری برلشدیره ن ؛ بونلرک انکشافنه انکل اولارق تشکل ایتمکه باشلامش ژهنسلی یقان بر انقلابچی در . تونه میزمدن صوکره تورکلر آراسنده آنیمیزم و ناتوریزم صفحه لری ده یاشامش و اوغوز تورهنسده ایزلرینی بر افشدر . ناتوریست تورک حیانتک و ماده تک اساسی اولارق بش عنصر قبول ایدیوردی : « دمیر ، طاش ، طوپراق ، هوا ، صو » دمیرک تورک عنغنه سنده خصوصی بر موقعی واردی . بورتیچنه ده میرجی ایدی . دیگر عنصرلردن طوپراق و صوده تورکمنک اعتقادینه « یر صو » یریلری شکلنده کیرمشدی . ایرانک آلتیشر ایلك و فئالق جنی کبی تورکمنک ده بونلر ایلك و فئالق یریلری ایدی .

لا کین اوغوز عنغنه لرنده یاشایان حقیقی تورکمن دینی « ایکیلکچی - Dualiste » و دها زیاده وحدانیتیه monotheisme یا قلاشان ، بناء علیه « دولتچی - Eldtste » اولان بر دیندر . بو دینده « رحمان » و « شیطان » تلقی سی وضوحله یاشامقله برابر وحدانیتیه دوغور بویوک بر استعداد کوزه چاربار . اورخون آبدلرندن اوکر نیورز که « کویک تاگری » بوتون موجوداتک خالق در . لا کین « آسرا یاغیزیر » اونک خلق ایتدکلرینی محو ایدر ویوتار .

بریسسی یارادیچی ، دیگر یوق ایدیچی در . بریسسی سیوا ، دیگر ی ویشنودر . بوتون عبادتلر ، بوتون دعالر کویک تاگری یه توجه ایدر . نهایت یاغیزیرده اونک بر پارچه سی در و اوکا رام اولمغه محکوم اولاجتدر . « آتام کویک » آتام یر ، دنده آ کلاشیلیر که کویکله یر آراسنده

آیریلق آنجاق ماهیت اعتباریله در . فقط عائله نك آهنگی کبی ، کؤکه یرکده ازلی بر او یوشمه سی ، بر آهنگی وار . تورکک باباسی کؤک ، آناسی یردر . روحی بو ایکی قوتک چفتلشمه سندن دوغمشدر . دینک بو اساسلی عقیده سته توتهمیزم و ناتوریزم دورلرندن بر چوق آرتاقالانلر اکنمش بوزکله برابر تورکمنک توره سننده کی آهنگی بوزمامشدر . بو « آهنگی ایکیک » تورکمنک ملی فلسفه سی در . ناصیل که ایرانک ملی فلسفه سی ده « مجادله جی ایکیک » در . بوسیدن تورکمنک اصلی اجتماعی حیاتنده « حرم » ک ، « زهد » ک ، « کوله واستفراش » حیاتنک پدرشاهی تشکیلاتک هیچ بر موقعی یوقدر . اوغوز کؤک تا کری نك تمثالی در . کؤک تا کری آتادر . « اوز وینخشی » در .

حالبوکه اوغوزک قاریسی « یاغیزیر » ک تمثالی در . یاغیزیر آتادر . « یاووز ویا مان » در . ایرانده کی « هرمن - اهریمان » ، چینده کی « یانغ - یهن » بونک عینی در . مع مافیة تورکمنک ایکیکجی لکی هیچ بر زمان چینک و ایرانک کنه بکنزه مهز . بوراده « آتام کؤک آتام یر » عقیده سی وارد در . یعنی تورکمن ایکی معبودک عائله دیره کی اولدیغنه قانعدر . اوغوز توره سنجه خاقان قادار خاتونک ، بک قادار بیکمکده موقعی و نفوذی واردی . صوگرا بوندن ایکی تصنیف دوغویور . قوملرک (آق - قارا) ، (اون - دوغوز) دییه آیریلما سی ؛ تورکمنلرده صاغ قاغان - صول قاغان ؛ عثمانیلرده عسکری و ملکی (آنادولو - روم ایلی) تشکیلاتی وسائرہ کبی . بو ایکی عددی چفت در . یعنی اصلی بردر . وازدواج ایدنجه واحده منجر اولویور . حالبوکه بو چفته برده مرکزی ، خاقانی ، بکی علاوه ایده جک اولورساق اوزمان اوچلی تصنیف تشکل ایدر که ایشته قدسی شکلده یاشایان بودر . کائناتک ایکی قسمک خصوصی رنگری وارد : « آق - قره » [آق بودون ، قره بودون] ، [آق قامیق ، قره قامیق] ، [آق قویونلی ، قره قویونلی] کبی . اوچلی تصنیفه نظراً رنگلر : کؤک تا کری نك رنگی ماوی ویا بیاض ، یاغیزیرک سیاهدر . مرکزی ایسه همین هر زمان سمبولی قرمزدر . تورکمنلرده عادی خلق « قارا چادیرده ، شرفیلر آق چادیرده ، بکلر قیزیل چادیرده اوطورلردی . کتاب دده قورقوتده او قودینغمز بر حکایه بزه اوغلی اولانلرک آق ، قیزی اولانلرک قارا اوغلی و قیزی اولانلرک قرمز چادیره آلدیغنی آ کلاتیور . آق و قارا ، تورکمنه ناقص بر رنگدر . بونلرک آهنگ داخلنده امتزاجندن کمال حالنده اولان رنگ ، یعنی قرمز دوغویور . شو حالده قرمز ، تورکمنه نظراً مفکوروی بر رنگدر . مفکوره ده کی المانک قزیل اولماسی بوا ساسدن کلیور . - بیتمه دی - علمی ضیا